

Orientering NII

For AU Orkidè

Bakgrunn

Nordmøre Interkommunale Innkjøpssamarbeid (NII) har nylig gjennomført anskaffelse av matvarer for sine medlemskommuner. Dette har generert støy, blant annet i media, og Daglig leder Orkidé har invitert NII for å komme å orientere AU om lovverket, forholdet til lokale leverandører og samfunnsperspektivet samt for å besvare en rekke spørsmål.

Agenda

- Litt om Nordmøre Interkommunale Innkjøpssamarbeid (NII)
- Loven om offentlige anskaffelser
- Hvordan gjør NII sine anskaffelser
- Hvordan kan man tilrettelegge for det lokale næringslivet → muligheter og konsekvenser
- Kommunenes muligheter for å påvirke NII
- Svar på div. Spørsmål fra Daglig leder Orkidè



Aure



Averøy



Eide



Fræna



Gjemnes



Halså



Kristiansund



Rindal



Smøla



Sunndal



Surnadal



Tingvoll

Hva er NII?

- Består av 12 kommuner på Nordmøre på til sammen rundt 70 000 innbyggere.
- Har 2 fast ansatte, plassert sammen med Innkjøp i Kristiansund kommune som er vertskommune.
- Innkjøpstjenesten forvalter 20-25 avtaler på vegne av medlemskommunene med verdi på oppunder 500 mill kr og årlige besparelser på ca 25-35 mill kr.
- NII har et styre hvor alle medlemskommunene er representert.
 - Det er styret som gir føringer for hvilke avtaler innkjøpssamarbeidet skal ha og hvilke konkurransestrategier som skal ligge til grunne.

www.nii.as

Loven om offentlige anskaffelser

Loven sier innledningsvis:

§ 1 formål:

«Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte»

Dette betyr at:

- Som offentlige tjenestemenn- og kvinner har vi et ansvar for å bruke skattebetalernes penger mest mulig formålstjenlig måte.
- Alle offentlige virksomheter som forvalter skattebetalernes penger er pålagt å gjennomføre sine anskaffelser i tråd med Loven.

Loven om offentlige anskaffelser forts.

Loven sier videre:

§4: «Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.»

- Dette betyr at når en skal bruke offentlige midler så plikter vi å konkurranseutsette anskaffelsene slik at en får mest mulig igjen for de pengene en er satt til å forvalte.
 - Høyere verdi = Høyere krav.
 - Maksimum 4 år på kontrakter for vanlige varer og tjenester.

Loven om offentlige anskaffelser forts.

- Likebehandlingsprinsippet står sterkt i Loven og legger kraftige begrensninger på mulighetene for å kunne gi lokale leverandører fordeler!
 1. Skal hindre korrupsjon og favorisering av enkelte leverandører.
 2. Skal hindre lokale proteksjonistiske mekanismer som gjør det vanskelig for lokale bedrifter og selge varer og tjenester utenfor sine egne kommunegrenser.

Loven om offentlige anskaffelser forts.

Handlingsrommet for å gi det lokale næringslivet større muligheter:

1. **Deltilbud** (eksempel: Matvarer)
2. **Saklige og relevante kriterier**

Eksempler:

- Ikke saklig kriterie: Responstid på levering av kontormateriell , dette ville vært irrelevant for leveransen.
- Saklig kriterie:
 - Responstid på f.eks. levering av beredskapstjenester ville på den andre siden vært relevant.
 - Transport som (miljø)kriterium kan også, i mange tilfeller, være et eksempel på hvordan man kan gi lokale leverandører et «legitimt» fortrinn – dersom varene er lokalt produsert eller tjenesten inneholder et vesentlig transportelement

Hvorvidt kriterier er saklig og relevante tolkes som regel svært strengt. Loven setter sterke begrensninger i bruken av disse for å «favorisere» bestemte leverandører.

Hvordan gjør NII sine anskaffelser

- NII ble stiftet i 2002 for å oppnå stordriftsfordeler → best mulig betingelser gjennom større kontrakter!
 - En naturlig konsekvens ut ifra det er at man får et fokus på pris og ender opp med nasjonale leverandører og store kontrakter.
 - Dette favoriserer ikke det lokale næringslivet.
- Noen unntak:
 - Kontraktene på matvarer
 - Bedriftshelsetjenester

Hvordan gjør NII sine anskaffelser forts.

Eksempel: Matvarer

- Ble lyst ut som 4 separate konkurranser for å gi lokale leverandører bedre muligheter til å delta
- Før utlysningen:
 - Alle tilbyderne ble involvert i prosessen for innspill
 - Konkurransesgrunnlagene ble lyst ut på veiledende kunngjøring for generell markedssjekk
 - Konkurransesgrunnlagene ble sendt ut til kommunene for godkjenning
- Pris vektet 35%, kvalitet 55 % og tilleggssortiment 10%
 - Kortreist mat og miljø var underkriterier → tilbudene ble målt på dette
- Faggruppe med deltagere fra kommunene var også med på å utforme konkurransesgrunnlagene

Hvordan gjør NII sine anskaffelser forts.

Vi mener at alle aktuelle leverandører (inkludert TINE) ble gitt samme muligheter og gode forutsetninger for delta i konkurransene.

Tilrettelegging for det lokale næringslivet → muligheter og konsekvenser

- NII sin intensjon er som nevnt å oppnå stordriftsfordeler...Det er likevel mulig å tilrettelegge for det lokale næringslivet gjennom:
 1. Åpne for deltilbud
 2. Stille saklige og relevante kriterier

MEN dette vil medføre noen konsekvenser.....

Tilrettelegging for lokalt næringsliv - Konsekvenser

- Å åpne for deltilbud er ressurskrevende, både i anskaffelsesprosessen og i kontraktsoppfølgingen.
 - NII er ikke rigget for dette per dags dato (det er heller ikke kommunene)
 - NII må enten tilføres mer ressurser eller så må Styret foreta omprioriteringer
 - Alternativt må kommunene gjøre dette selv
- Skal NII tilrettelegge for deltilbud og vekte tildelingskriteriene i sine konkurranser annerledes vil dette medføre tap av de stordriftsfordelene store kontrakter og store leverandører gir.
 - Dette vil, mest sannsynlig, gi medlemskommunene høyere priser og dårlige betingelser på mange områder.
 - Dette vil være en kostnad som kommunene eventuelt må ta høyde for.

Kommunenes muligheter for å påvirke

- Alle kommuner i samarbeidet har mulighet til å påvirke hvilke anskaffelser NII skal gjennomføre og hvordan NII skal gjennomføre sine anskaffelsesprosesser.
- Kommunene har et medlem i Styret. NII er organisert etter demokratiske prinsipper og medlemskommunene må aktivt bruke sine styremedlemmer for å fremme sine interesser → På den måten kan en sikre at NII sine anskaffelsesprosesser også bli godt politisk forankret.
- Min personlig oppfordring til alle politikere og interessenter er å bruke disse demokratiske mekanismene. Disse er fullt tilgjengelig og fullt mulig å bruke i NII.

Spørsmål fra Daglig leder...

- Hvilke muligheter ligger i loven med hensyn på kriterier og vektinger for lokale leverandører, lokal kompetansebygging, samfunnsutvikling, beredskap, leveranseerfaringer, miljø osv.
 - Der ligger muligheter, men disse er relativt begrenset
- Hvordan praktiseres dette?
 - Ift å tilrettelegge for det lokale næringslivet praktiseres dette i liten grad.
 - NII er i liten grad rigget for dette.
 - Endring og nye føringer må gis fra Styret

Spørsmål fra Daglig leder...

- Hvilke kriterier kan bestemmes av dere/kommunene og hva krever lovverket?
 - En står fritt til å sette de kriteriene en måtte ønske så lenge de er relevante og saklige og visst de ikke er konkurransehemmende eller konkurransevridende.
- Hvordan fastsettes ulike vektinger?
 - NII søker stordriftsfordeler. Disse «føringene» resulterer ofte i fokus på pris.
 - Vektingene settes av Innkjøpstjenesten og faggruppe innenfor de føringene og det handlingsrommet som blir signalisert og gitt fra Styret.

Spørsmål fra Daglig leder...

- Er det gjort beregninger av økonomiske gevinster?
 - Ja, men dette er kompleks arbeid → en del estimater
 - Utfordrende å synliggjøre alle gevinster
 - Reduserte transaksjonskostnader gjennom effektivt E-handelssystemet
 - Besparelse i tidsbruk, alle avtaler inkluderer «levert på døren»
 - Andre gode betingelser utenom pris (inkluderende tjenester)
 - Skreddersydde løsninger innenfor kundeservice
 - Osv...

Spørsmål fra Daglig leder...

Estimerte gevinster for
NII sine
medlemskommuner:

NII kommuner:	Innbyggere:	%:	Estimerte besparelser pr kommune:				
Aure	3 549	5 %	Fra	1 238 346	Til	1 733 684	kr
Averøy	5 794	8 %	Fra	2 021 689	Til	2 830 365	kr
Eide	3 463	5 %	Fra	1 208 338	Til	1 691 673	kr
Fræna	9 787	14 %	Fra	3 414 959	Til	4 780 943	kr
Gjemnes	2 580	4 %	Fra	900 234	Til	1 260 328	kr
Halsa	1 563	2 %	Fra	545 375	Til	763 524	kr
Kristiansund	24 507	34 %	Fra	8 551 181	Til	11 971 653	kr
Rindal	2 038	3 %	Fra	711 115	Til	995 562	kr
Smøla	2 146	3 %	Fra	748 800	Til	1 048 320	kr
Sunndal	7 155	10 %	Fra	2 496 581	Til	3 495 213	kr
Surnadal	5 976	8 %	Fra	2 085 194	Til	2 919 272	kr
Tingvoll	3 090	4 %	Fra	1 078 188	Til	1 509 463	kr
Sum	71 648	100 %	Fra	25 000 000	Til	35 000 000	kr

Spørsmål fra Daglig leder...

- Er det gjort evalueringer av innkjøpssamarbeidet?
 - Ikke i min tid (2015→)

Spørsmål?